

5.4. Շրջակա միջավայրի 2018 թվականի նույնքեր ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.4.1. Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, նույնքեր ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 14 ստացիոնար դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 184 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման 197 դիտակետից՝ օդի 1 398 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքների ավտոմատ դիտակայանների միջոցով կատարվել է օդի համապատասխանաբար 19 888 և 12 829 դիտարկում:

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2018թ. նույնքեր

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերի կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹՎ-ից
ք.Երևան	47	ընդհանուր փոշի	20 817	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
		գետնամերձ օզոն		
ք.Գյումրի	25	ընդհանուր փոշի	217	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Վանաձոր	27	ընդհանուր փոշի	397	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		...
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	45	ընդհանուր փոշի	13 372	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		...
		ազոտի օքսիդներ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ածխածնի մոնօքսիդ		...
ք.Հրազդան	18	ընդհանուր փոշի	190	2.2 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Արարատ	13	ընդհանուր փոշի	126	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	43	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	56	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	80	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ծաղկաձոր	15	ընդհանուր փոշի	202	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	29	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	87	...
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	29	

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (անձրև, ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունը, 2018թ. նոյեմբեր

մգ/լ

Նմուշառման ամսաթիվը	Ցուցանիշներ						
	ջրածնային ցուցիչ (pH)	տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	սուլֆատ իոն	քլորիդ իոն	նիտրատ իոն	ֆտորիդ իոն	ամոնիում իոն
11	6.877	14.10	0.416	0.139	0.953	<0.005	0.342
15-16	5.338	22.80	0.539	0.180	4.098	<0.005	1.969
22-23	5.652	12.50	0.881	0.294	1.511	<0.005	1.140
23	5.153	18.90	0.844	0.281	2.310	<0.005	1.243
29-30	5.514	7.90	0.432	0.144	1.462	<0.005	0.371
11	5.102	8.70	0.655	0.218	1.137	<0.005	0.183

5.4.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Նոյեմբերին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 27 գետերի, Ախուրյանի, Ագատի, Կեչուտի ջրամբարների և Երևանյան լճի 70 դիտակետերում: Վերցված փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2018թ. նոյեմբեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային	Դեբեդ	Փամբակ	2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	4	Կալցիում, սուլֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ Նիտրատ իոն
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր
					4		Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
				5		Ամոնիում իոն	
		5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	2	2	-	
		6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	4	Նիտրատ իոն, երկաթ	
				4		Մոլիբդեն	
		7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	4	Նիտրատ իոն, երկաթ	
				4		Մոլիբդեն	
	Ձորագետ	10	Գետաբերան	2	2	-	
	Տաշիր	12	Սարատովկա գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
	Մարցիգետ	13	Գետաբերան	3	3	Նիտրատ իոն, երկաթ	
	Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	Կալցիում, ընդհանուր լուծված աղեր	
				4		Ցինկ, մոլիբդեն, կալցիում, բերլիում, կախյալ նյութեր	
				5		Պղինձ, կադմիում, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ իոն	
	Շնող	343	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, կալցիում, բերլիում, կալիում	
				4		Սուլֆատ իոն	
				5		Պղինձ, մոլիբդեն	
	Աղստև	Աղստև	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	2	2	-
16			ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	2	2	-	
17			ք.Իջևանից 2 կմ վերև	2	2	-	
18			ք.Իջևանից 2 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, կախյալ նյութեր	
Գետիկ		20	Գետաբերան	2	2	-	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր		
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական			
Ախուրյան	Ախուրյան	Ախուրյան	33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	4	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն		
			34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	3		4	Երկաթ, կախյալ նյութեր	
			35	Երվանդաշատ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, մոլիբդեն, մանգան		
		Կարկաչուն	38	Գետաբերան			3	5	Ամոնիում իոն, երկաթ, կալցիում, նատրիում, սուլֆատ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր
							4		Մոլիբդեն, մանգան, կալիում
							5		Լուծված թթվածին, ԹԿՊ, ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
	Մեծամոր	Մեծամոր		40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալցիում, բոր, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր	
						4		Նիտրիտ իոն	
						41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	4
			4	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն					
			42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3			4	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր
					4	Նիտրիտ իոն			
Հրազդան	Քասախ	Քասախ	47	Գետաբերան	3	5	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, կալցիում, բարիում, կալիում, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր		
					4		Վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		
					5		Նիտրատ իոն		
		Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	Երկաթ, բարիում	
						4		Մանգան, վանադիում, կալիում	
				53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	Ֆոսֆատ իոն, մանգան	
						4		Վանադիում, բարիում, կալիում	
				54	Արգնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	5	Ֆոսֆատ իոն, բարիում, բերիլիում, կալիում	
						5		Վանադիում	
				55	ք.Երևանից 9 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	Երկաթ, բարիում, բերիլիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր	
						4		ԹՔՊ	
				56	Գետաբերան				5
3	Նիտրատ իոն, մանգան, կալցիում, բերիլիում, նատրիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր								
4	Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, բարիում, կալիում, սուլֆատ իոն								

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հրազդան	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	Լուծված թթվածին, մանգան, բարիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր	
					4		Նիտրատ իոն, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					5		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում	
		Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	Կոբալտ, երկաթ, բարիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր	
					4		ԹԿՊ, ԹՔՊ, մանգան, կալիում, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր	
					5		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
	Մարմարիկ	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, երկաթ, բարիում, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4		Ամոնիում իոն	
					5		Մանգան	
	Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	3	3	Մանգան, վանադիում, երկաթ, բարիում, կախյալ նյութեր	
			312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, կոբալտ, երկաթ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր	
	4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, բարիում, կալիում						
5	Մանգան							
Արարատյան	Արփա	Արփա	83	ք.Ջերմուկից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			84	ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			85	ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ, մոլիբդեն	
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	3	3	Մոլիբդեն	
			87	Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	Մոլիբդեն, բարիում	
	4	Կոբալտ						
Եղեգիս	88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն			
Հարավային	Մեղրի	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	3	5	Կոբալտ, երկաթ, ալյումին	
					5		Մանգան	
					3		5	Կոբալտ, երկաթ, կալիում
					4			Ալյումին
	Կարճևան	344	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, մանգան, վանադիում, կալցիում, մագնեզիում, բոր, ծարիր		
				4		Նատրիում, սելեն, ընդհանուր լուծված աղեր		
				5		Մոլիբդեն, կոբալտ, կալիում, կախյալ նյութեր		
						5	Մոլիբդեն, կոբալտ, կալիում, կախյալ նյութեր	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հարավային	Ողջի	Ողջի	91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	3	3	Կոբալտ
			92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, երկաթ, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					4		Կոբալտ
					5		Մոլիբդեն
			93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	5	Պղինձ, երկաթ, ալյումին
					4		Մանգան
		5			Կոբալտ		
		94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	Ցինկ, երկաթ, կախյալ նյութեր	
				4		Ալյումին	
				5		Պղինձ, մանգան, կոբալտ	
		Աճանան	347	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, կադմիում, երկաթ, նատրիում
					4		ԹԿՊ, ալյումին, ծարիր, սուլֆատ իոն
	5				Նիտրիտ իոն, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, կալիում, կախյալ նյութեր		
	Գեղի	Գեղի	98	Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն
	Որոտան	Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			100	ք.Սիսիանից 3 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում
			101	ք.Սիսիանից 3 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, կալիում
			102	Տաթև ՀԷԿ-ց 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, կոբալտ, բարիում
	Սիսիան	Սիսիան	104	Գետաբերան	3	4	Մոլիբդեն, երկաթ, կախյալ նյութեր
					4		Կալիում
Գորիս	Գորիսգետ	106	ք.Գորիսից 5 կմ վերև	2	2	-	
		107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, կոբալտ, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
				4		Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
5	Ֆոսֆատ իոն						

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2018թ. նոյեմբեր

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Ախուրյանի	110	Ամբարտակի մոտ	3	3	Լուծված թթվածին, ֆոսֆատ իոն
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	3	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
Ազատի	113	Ամբարտակի մոտ	2	2	-
Կեչուտի	114	Ամբարտակի մոտ	2	2	-

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2018թ. նոյեմբեր

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները													
		ԹԿՊՆ, ՍԹԿ=3սգ/Ն/լ	ամոնիում իոն, ՍԹԿ=0.039սգ/Ն/լ	նիտրիտ իոն, ՍԹԿ=0.024 սգ/Ն/լ	սուլֆատ իոն, ՍԹԿ= 100 սգ/լ	նատրիում, ՍԹԿ= 120 սգ/լ	ցինկ, ՍԹԿ=0.01 սգ/լ	պղինձ, ՍԹԿ= 0.001 սգ/լ	բրոմ, ՍԹԿ= 0.001սգ/լ	նիկել, ՍԹԿ= 0.01 սգ/լ	մանգան, ՍԹԿ= 0.01 սգ/լ	վանադիում, ՍԹԿ= 0.001 սգ/լ	երկաթ, ՍԹԿ=0.5 սգ/լ	ալյումին, ՍԹԿ=0.04 սգ/լ	սելեն, ՍԹԿ=0.001սգ/լ
25	Սուրմալու գյուղի դիմաց	-	-	-	-	-	-	4.1	1.5	1.2	4.4	6.9	1.2	9.9	-
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	-	1.7	4.7	1.3	-	-	5.4	2.5	-	6.4	11.5	1.4	10.8	-
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	-	2.6	5.7	1.5	-	-	4.4	1.4	-	5.2	12.9	1.4	6.5	-
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	-	-	4.8	1.4	-	1.8	20.8	8.6	3.5	41.3	21.4	6.2	43.4	-
29 (համապատասխանում է ՀՄԿ (Հայաստանյան մոնիթորինգի կայան)-1-ին)	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	1.5	-	-	2.4	-	-	4.6	5.7	1.3	5.3	14.8	2.2	12.7	2.6
ԻՄԿ-1 (Իրանական մոնիթորինգի կայան)	ՀՄԿ-1-ի դիմաց՝ իրանական ափ	1.3	-	-	2.4	-	-	14.3	6.1	1.6	12.7	15.2	3.1	18.0	2.8
30 (ՀՄԿ-2)	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	-	-	-	1.8	-	-	9.4	7.1	1.7	9.2	14.3	3.6	21.0	2.6
ԻՄԿ-3	ՀՄԿ-2-ի դիմաց՝ իրանական ափ	1.2	-	-	2.4	-	-	4.6	6.6	1.4	6.4	15.1	2.4	14.7	2.6
ՀՄԿ-3	Մեղրիգետի թափման կետից վերև	1.5	-	-	2.4	1.2	-	4.1	9.4	-	5.2	18.6	1.7	11.1	2.8
ԻՄԿ-5	ՀՄԿ-3-ի դիմաց՝ իրանական ափ	1.3	-	-	2.4	-	-	6.0	9.2	1.4	6.8	16.9	2.5	15.1	2.4